

Mehanizam za međunarodne krivične sudove (MMKS ili Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata. MMKS ima dva ogranka, jedan u Arushi, Tanzanija, i drugi u Haagu, Nizozemska.

OBRAĆANJE

SEKRETAR

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

Hag, 17. maj 2017.

Obraćanje Olufemija Eliasa, sekretara Mehanizma za međunarodne krivične sudove Hag, 17. maj 2017.

Ekselencije, dame i gospodo,

Uvek mi je zadovoljstvo i čast kada mi se ukaže prilika da se sastanem s predstavnicima država koje dele snažno interesovanje za pitanja međunarodnog pravosuđa i rad Mehanizma za međunarodne krivične sudove.

Kao što je predsednik malopre pomenuo u svom ljubaznom uvodu, Mehanizmu sam se pridružio kao sekretar tek nedavno, u januaru 2017. Stoga je ovo moj prvi diplomatski brifing i nadam se da će to takođe biti početak konstruktivnog i otvorenog dijaloga sa svima vama o napretku koji Mehanizam ostvaruje i izazovima s kojima se susreće.

Svoje današnje obraćanje ću posebno usmeriti ka onome što vidim kao aktuelne prioritete Sekretarijata, i istaćiću neka od polja na kojima pomoć država članica može imati ključnu ulogu u jačanju efikasnosti Mehanizma.

Mehanizam je jedinstvena institucija sa kompleksnim i ambicioznim mandatom. On je spojio dve institucije, Međunarodni krivični sud za Ruandu (MKSJR) i Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), koje su se, uprkos sličnim mandatima i strukturama, susretale s veoma različitim izazovima i neminovno razvile metode rada koji se jasno razlikuju. Mandat Mehanizma uključuje sprečavanje nekažnjivosti za pojedince koji su izbegli hapšenje od strane međunarodnih sudova, nastavak pružanja podrške i zaštite žrtvama i svedocima koji su učestvovali u postupcima pred međunarodnim sudovima, nadgledanje izvršenja kazni koje su izrekli međunarodni sudovi i čuvanje spisa i arhiva u vezi s radom tih sudova. Pored toga, Mehanizam ima mandat da funkcioniše, u skladu s Rezolucijom 1966 (2010) Saveta bezbednosti kao mala, štedljiva i efikasna organizacija.

Mehanizam stoga istovremeno predstavlja i sintezu MKSJR i MKSJ, i novu instituciju. On nastavlja najbolju praksu ta dva međunarodna suda i nastoji da primeni inovativne procedure. Ima dva ogranka koja se nalaze na dva kontinenta, a ipak funkcioniše kao jedna jedinstvena organizacija.

Osim toga, Mehanizam konsoliduje svoj status potpuno operativne, samostalne pravosudne organizacije, počevši od aktivnosti u prvostepenom postupku u ogranku u Haagu, preko mogućeg hapšenja optuženih pred MKSJR koji su i dalje u bekstvu, pa do zatvaranja MKSJ.

U tom kontekstu, prioriteti Sekretarijata u narednom periodu uključuju: 1) obezbeđivanje pripravnosti Mehanizma za vođenje suđenja; 2) konsolidaciju administrativne strukture Mehanizma; 3) ubrzanje

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću u Haagu

Tel: +31 70 512 5691 Email: mict-press@un.org

Pratite MMKS na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.unmict.org

rešavanja dugoročnih problema, poput izvršenja kazni i relokacije lica koja su oslobođena krivice ili su odslužila kazne; i 4) unapređenje pristupa arhivama i njihovog čuvanja.

Dopustite mi da se sada detaljnije osvrnem na svaki od ovih prioriteta.

Obezbeđivanje pripravnosti Mehanizma za vođenje suđenja

Predsednik je u svom obraćanju istakao mnoge pravosudne aktivnosti kojima se Mehanizam bavi, od prve presude po žalbi u predmetu *Ngirabatware*, koja je izrečena u decembru 2014, preko početka žalbenih postupaka u predmetima *Šešelj* i *Karadžić*, do izricanja brojnih naloga i odluka, između ostalog i u vezi sa zaštitnim merama i prevremenim puštanjem na slobodu.

Treba napomenuti da su u većini pravosudnih postupaka koji se tiču ovih predmeta do sada presuđivali ili sudije koje rade na daljinu, ili predsedavajući sudija.

Međutim, skori početak prvog punog suđenja pred haškim ogrankom u predmetu *Stanišić i Simatović* stavlja nas pred imperativ da obezbedimo da organizacija bude u potpunosti spremna za vođenje suđenja i, samim tim, sposobna da održava redovne i kontinuirane postupke u sudnicama.

Štaviše, jedan od ključnih zadataka Sekretarijata je pružanje sve potrebne podrške Sudskim većima, Tužilaštvu, kao i odbrani u vođenju pravosudnih postupaka. U tom pogledu, Sekretarijat smatra prioritetom jačanje svojih regulatornih okvira, uključujući i u vezi s pružanjem pravne pomoći, usmenim i pismenim prevođenjem, itd. Sekretarijat je takođe reorganizovao svoje službe za podršku rada sudnica i završio popunjavanje privremenih radnih mesta u vezi sa suđenjem. Služba za podršku i zaštitu svedoka (SPZS) u potpunosti je operativna u oba ogranka Mehanizma. Ova služba se aktivno priprema za pružanje podrške svedocima tokom suđenja u Hagu.

Na kraju, sve logističke i administrativne pripreme se privode kraju i Sekretarijat je u svakom trenutku spreman za suđenje.

Konsolidacija administrativne strukture Mehanizma

Od početka rada 2012. godine, Mehanizam je stalno radio paralelno sa svojim prethodnicima, MKSR i MKSJ, ili barem jednim od njih. MKSR je okončao svoj mandat tri godine nakon osnivanja Mehanizma, na kraju 2015. godine. MKSJ se priprema za zatvaranje u decembru 2017. godine.

Kao posledica toga, tokom prethodnih pet godina, Mehanizam se je bio u mogućnosti da se kroz sistem dvojnih funkcija oslanja na lako dostupnu ekspertizu i institucionalno pamćenje zaposlenih na MKSR i MKSJ, čime se izbeglo dupliranje troškova i obezbedila maksimalna efikasnost. Želeo bih da napomenem, da su, na primer, do današnjeg dana službe MKSJ za ljudske resurse, budžet, finansije, javne nabavke, informatičku podršku, obezbeđenje i opšte poslove obavljale svoje funkcije ne samo za MKSJ već i za oba ogranka Mehanizma.

Zatvaranje MKSJ krajem ove godine otvoriće novo poglavlje u *modus operandi* Mehanizma. To će biti i dragocena prilika za Mehanizam da dodatno razmotri i osvrne se na svoju praksu i uzme u obzir nova rešenja za preostala nerešena pitanja. Sa tačke gledišta Sekretarijata, prvi korak u ovom procesu će biti finalizacija predloga budžeta Mehanizma Ujedinjenim nacijama za dvogodišnji period 2018-2019, što će biti prvi budžet Mehanizma kao potpuno samostalne organizacije.

I zaista, čak i više nego u prošlosti, tekuće interne diskusije o budžetu dale su nam priliku da ispitamo i ponovno razmotrimo koji su ljudski i finansijski resursi realno potrebni Mehanizmu kako bi efikasno izvršavao svoje funkcije, ne kopirajući pri tom budžete MKSR ili MKSJ, već kritično razmatrajući izvodljive opcije.

Kao što se možda sećate, MKSR i MKSJ na vrhuncu svoje aktivnosti su ukupno zapošljavali više od dve hiljade ljudi i imali dvogodišnje budžete koji su zajedno iznosili otprilike 400 miliona američkih dolara. Odobreni broj radnih mesta na Mehanizmu za dvogodišnji period 2016-2017. iznosi 176 stalnih i 159 privremenih radnih mesta raspoređenih u oba ogranka. Njegov budžet iznosi 130 miliona američkih dolara za aktuelni dvogodišnji period. Mehanizam se priprema za period svoje najveće aktivnosti u dvogodišnjem periodu 2018-2019, ali u skladu sa svojim mandatom i direktivom Saveta bezbednosti, nastaviće da teži ostvarivanju ušteta i efikasnosti.

Takav pristup će takođe biti primenjen, ako i kada bude potrebno, u pružanju podrške zatvaranju MKSJ nakon decembra 2017. Premda se proces zatvaranja MKSJ odvija neometano, MMKS je spreman da preuzme eventualne rezidualne zadatke na tom polju i da to uradi imajući u vidu dragocene lekcije naučene iz pružanja podrške procesu zatvaranja MKSR tokom 2016. godine.

Izvršenje kazni

Među funkcijama Mehanizma je i nadgledanje izvršenja kazni izrečenih osobama koje su osudili MKSR, MKSJ i Mehanizam. Te kazne se izvršavaju u državama članicama Ujedinjenih nacija koje su potpisale sporazume o izvršenju kazni sa međunarodnim sudovima ili Mehanizmom.

Mehanizam trenutno nadgleda izvršenje kazni za 39 osuđenih lica. Dvadeset tri lica koja je osudio MKSR izdržavaju kazne u Beninu (10) i u Maliju (13). Šesnaest osuđenih lica koja je osudio MKSJ izdržavaju kazne u devet država: Danskoj (1), Estoniji (3), Finskoj (2), Francuskoj (1), Nemačkoj (4), Italiji (1), Norveškoj (1), Poljskoj (2), i Švedskoj (1).

Međutim, 10 osuđenih lica u Arushi i dalje čeka na prebacivanje u državu u kojoj će izdržavati kaznu, dok u Hagu dve osobe čekaju na prebacivanje. Osim toga, u zavisnosti od ishoda aktuelnih prvostepenih i drugostepenih postupaka, moguće je da će Mehanizam morati da obezbedi izvršenje kazni za dodatna lica.

Jedan od prioriteta Sekretarijata je da, pod nadzorom predsednika, intenzivira napore Mehanizma da prebaci sva osuđena lica koja se nalaze u pritvorskim jedinicama u Arushi i Hagu u države u kojima će izdržavati kazne što je pre moguće tokom sledećeg dvogodišnjeg perioda. S tim ciljem, Sekretarijat je zatražio saradnju od država članica da bilo sklope sporazum o izvršenju kazni (ovo se odnosi više na ogranak u Arushi), ili da prihvate dodatna osuđena lica (za ogranak u Hagu). Želeo bih, stoga, da iskoristim ovu priliku da zahvalim državama koje su do sada u ovom pogledu pomogle MKSR, MKSJ i Mehanizmu, te da pozovem na dodatnu podršku kako bi se obezbedilo da Mehanizam može da ispuni svoj mandat u ovom pogledu i da smanji svoje pritvorske jedinice na minimum kapaciteta.

Lica koja su oslobođena krivice ili su odslužila kazne

Nakon okončanja mandata MKSR, Mehanizam je takođe preuzeo nadležnost nad relokacijom jedanaest lica koja je MKSR oslobodio krivice ili koja su odslužila kazne, kao i nad Sigurnom kućom u Arushi u kojoj se oni nalaze.

Premda je Vlada Tanzanije bila izuzetno velikodušna i omogućila tim licima kao privremenu meru da ostanu na njenoj teritoriji do njihove konačne relokacije, jasno je da ovo pitanje predstavlja veliki humanitarni izazov i zahteva sveobuhvatno razrešenje.

U skladu s rešenošću Mehanizma da udvostruči svoje napore u vezi s ovim pitanjem, Sekretarijat je intenzivirao bilateralne kontakte sa državama članicama u regionu i šire kako bi našao države koje su spremne da pruže pomoć. Premda smo zahvalni na podršci koju smo do sada dobili, pozivam države da razmotre pružanje podrške Mehanizmu kako bi se obezbedilo da svih tih jedanaest lica bude uspešno relocirano.

Unapređenje pristupa arhivama i njihovog čuvanja

Kao poslednje, ali i ne najmanje važno, želeo bih da se osvrnem na arhive.

Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija je odredio Mehanizam za čuvara arhiva MKSR, MKSJ i Mehanizma kao i za telo koje je u odgovorno za njihovo očuvanje i omogućavanje pristupa tim arhivama. Služba Mehanizma za arhiviranje i dokumentaciju je uspostavljena u oba ogranka kako bi izvršavala te funkcije i vršila koordinaciju neometanog i blagovremenog prebacivanja materijala iz međunarodnih sudova na Mehanizam.

Arhive predstavljaju neprocenjiv pravosudni i istorijski zapis, kao i izvor materijala za buduće potencijalne krivične postupke, i sadrže neverovatnu količinu i raznovrsnost informacija. Da bih vam dao predstavu o zadatku koji imamo, mogu da pomenem da arhive MKSR sadrže 2.000 linijskih metara fizičkih spisa i jedan petabajt digitalnih informacija, dok će arhive MKSJ sadržati otprilike 10.000 linijskih metara fizičkih spisa i dva petabajta digitalnih informacija. Nakon što je prebacivanje spisa MKSR u nadležnost Mehanizma završeno u decembru 2016, Služba Mehanizma za arhiviranje i dokumentaciju sada nadgleda prebacivanje materijala sa MKSJ u susret roku koji ističe u decembru 2017. U ovom trenutku, približno 60% spisa MKSJ je prebačeno i odlučan sam u podršci tom procesu. Istovremeno, promoviramo pristup javnom delu te zbirke oslanjajući se na smernice za pristup arhivskom materijalu koje su usvojene 2016. godine i dalje ih razvijajući.

Završavajući ovo izlaganje, želeo bih da pomenem da danas već možete imati uvid u arhive zahvaljujući maloj izložbi postavljenoj u auli zgrade i da možete pročitati o istorijatu svakog od izloženih predmeta u brošurama koje su ostavljene na vašim sedištim.

Zaključak

Želeo bih da vam svima iskreno zahvalim što ste izdvojili vreme da prisustvujete našem današnjem brifingu, kao i na vašoj podršci Mehanizmu.

Hvala.
